

Qvadripartitae Conciones Stanislai Grodicii Societatis Iesv

Qvarum Primae, Timorem Sanctvm Incvtiunt; secundae Fidem Catholicam confirmant; tertiae Spem erigunt; postremae diuinam in nobis Charitatem excitant ...

Continet sex Dominicas Quadragesimae, & coenam cum paßione Domini

Grodzicki, Stanisław

Ingolstadii, 1609

Concio IV. Charitas. Et ecce Angeli accesserunt, & ministrabant ei.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56003](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56003)

CONCIO IV. CHARITAS.

CHRISTI Et ecce Angeli accesserunt, & ministra-
LEX A- bant ei.
MABILIS

SIMA.

Triplicis a-
moris signū
in præcipi-
ente.

Id Christus
excedit.

1. Ioan. 5. 3.
Mat. 11. 30.

INTER alia amoris & benevolentie Prin-
cipis erga subditos, patris erga liberos,
sponsi denique erga sponsam suam signa &
indicia illa tria sunt insignia. Primum tole-
rabilia eis præcepta præscribere, (nam dare
nulla, naturæ horum omnium repugnare vi-
detur) alterum, media ad ea perficienda que
mandantur tribuere sufficientia; Postremū
efficere ut & fructus ferant, & præmia refe-
rant. **H**errima. Ea vero omnia Christus Ie-
sus, Dominus, pater & sponsus noster ita
præstitit, ut lōgo omnia superarit interuallo.
Mandata enim & leges non tolerabiles mo-
do, sed & leues Christianis dedit, clamante
dilecto eius discipulo, *mandata eius graua nō*
sunt, & ipso legislatore, iugum meum suauē est,
& onus meum leue. Media vero & vires ad ea
exequenda quæ præcipiuntur, tam sunt effi-
cacia, ut ab origine mundi ijs similia visa au-
ditæ fuerint nunquam, indeque fructus
copiosi. Quid de mercede dicam? dicat ipse
qui

qui illam tribuere consuevit, *mensuram bonam & confertam, & coagitatam, & superfluentem dabant in sinum vestrum*, inquit Iesus, quod non de illa tantum, sed etiam de hac vita intelligendum esse, tum alia scripturæ loca, tum hoc ipsum quod præ manibus habemus Euangelium, haud leue nobis præbet argumentum.

Itaq; præmissa thematis explicatione, tria ista in hac concione demonstrare studebimus, tum ad declarandum amorem erga nos dulcissimi Iesu: tum ad excitandam in nobis erga illū dilectionem ac gratitudinem. Effice obsecro Saluator noster in nobis quod tibi semper placuit, placetq; in tuis, vt & nos tui esse, teq; in æternum laudare valeamus.

Deiuncta à Christo Domino omni tentatione, & profligato ad tempus Lucifero (sicut in primoribus audiuitis concionibus) vt typus eorum quæ nobiscum geruntur, detur nobis aliquis & gustus.

ET ECCE, inquit Matth. ad admirationem nos hac particula excitans.

ANGELI Boni quos administratorios spiritus Apostolus vocat.

ACCESSERVNT, in visibili forma, sicut & Sathan, nam inuisibiliter aderant semper.

ET MINISTRABANT EI, Christo videlicet triumphatori è Sathana. Qua vero in

PROPO.
Quadr.
membri.

I. MEM.
BRVM.
Thema.

Heb. I. I. I.

Ministrant
Angeli.

*Tum cibū
procurādo.
Tum Chri-
stum depo-
nendo.*

*Doctrina
inde.*

Et consolatio.

*II. MEM-
BRUM.
Lex Christi
suavis.*

in re illi ministrabant? Doctores passim
asserunt, eos in esca procuranda ministrasse
Christo, quē quidem cibum à virgine ma-
tre ipsius sanctissima tulisse Angelos pij pie
contemplantur: alij tamen arbitrantur eos
etiam Christum Dominum de monte de-
posuisse, quod à vero alienum non est, nem-
pe Luciferum ter prostratum, ideoque in-
dignabundum, ita in monte illo excelsō &
prærupto Christum reliquisse, vt naturali
modo ipse pedibus suis inde descendere nō
posset. Itaque Christus Dominus sicut è pi-
naculo deponi ab Angelis nolens docuit
nos vti humanis medijs, quam diu ea suppe-
tunt, ita nunc eorum vtens ministerio, in-
struit nos vt omni humana ope destituti, to-
tam fiduciam nostram in Deo colloce-
mus. Id enim si fecerimus efficiet ipse procul om-
ni debito, quod ad maiorē nominis sui glo-
riam magis nobis expedire iudicauerit. Hæc
de themate dicta sunt: Addita porro con-
solatione. Nempe propter nos hæc acta es-
se, vt sciamus, quotiescunque contra Satha-
nam victores euaserimus; nos quoque siue
angelica, siue Domini Angelorum suauis vi-
sitatione nunquam priuatum iri. Magnum
diuini amoris argumentum: sed iam ad ea
quæ præcipue proposuimus accedamus.

Tria sunt quæ ignauis in lege Christi gra-
uia & aspera esse videtur, primo statuta Chri-
sti per

si per Ecclesiam promulgata, præsertim lex
ieiuniorum: secundo tentationes & frequē-
tes & variæ: tertio pœnitentia fructusque
ipsius. Ad hæc tria omnia quæ in Ecclesia
sunt acerba reduci posse videntur; quæ cum
Catholicis quibusdam: tum vero hæreticis
vniuersis ita sunt exosa, vt ea aut è medio
tollant funditus, aut si id nequeunt ferant
impatientissime. Inique sane vt paulo post
videbitis; nunc vero tria hæc ex Euangelio
ostendamus, & duo quidem priora clarissi-
ma sunt. Ieiunat enim & tentatur Iesus: ter-
tium vero statim sequitur. Peracta enim om-
ni tentatione *venit & habitauit in Caphar-
naum, & exinde cepit Iesus prædicare, & dicere,*
pœnitentiam agite. Imitatus videlicet & om-
nes Prophetas Prophetarum Dominus, &
ipsum præcursoresuum Ioannem Bapti-
stam.

De his itaque tribus, dicam vobis tria PA-
RADOXA, quæ videbuntur forte quibus-
dam omnem fidem superantia: at in rei ve-
ritate certissima sunt. sunt vero illa. Ab ipso
mundi exordio, nunquam fuisse: tum legem
ieiunandi placidiorem: tum vim tentatio-
num tolerabiliorem: tum pœnitentiæ con-
stitutionem suauiore, ac nunc est. Quam
iniqui igitur sumus, si contra hæc murmu-
ramus? quam ingrati si ea non obseruamus?
Discurramus & demonstramus singula per
ordi-

*Tria acer-
ba de quib.*

*Mat. 4. 13.
Ibid. 9. 17.
Matt. 3. 1.*

*P.A.R.A.
D.O.X.A
T.R.I.A.*

PRIMUM ordinem breuiter. Lex ieiunij Christi per
ieiunium Ecclesiam siue Ecclesie accepta à Christo
numquam potestate, (pro eodem enim hæc computa-
ac nunc le- mus) est, vt Christi fideles statis anni tempo-
uius. ribus, & diebus, à certo ciborum genere sese
 contineant. Plura, in ieiunio Catholicorum,

Tribus è quæ ad essentiã eius pertinent, ego non cer-
vapibus. no, imo ceruo pauciora. Nam excipiuntur
 ab hac ordinatione personæ haud pauca, vt
 veram & filijs indulgentem matrem agnos-
 cas. Confer hæc cū omni quæ fuit ab initio
 diuina ieiunij lege, & reperies non vno, sed
 tribus omnino modis nostrã præ alijs leuio-
 rem esse.

I. quia nunc Primo quia in omni lege fuit perenne
nullum est quoddam ieiuniũ. Semper enim à certo cibi
perpetuum, genere perpetuis abstinebatur temporibus;
et olim. talis vero, cibus nunc nullus est, ideoq; etiã
 ieiunium perpetuũ nullum. Et in paradiso
 quidem ac postea vsq; ad diluuium, fuit, siue
 lex, siue cõsuetudo ieiunandi omniũ grauif-
 sima. Videtur enim quod tum temporis ab
 omni carniũ, volucrũ, & piscium abstine-
 batur genere. Quid enim denotat illa cõces-
 sio à Deo, Noë facta, *Et omne quod mouetur*

Gen. 9. 3. *et viuit, erit vobis in cibum quasi olera vivẽtia,*
tradidi vobis omnia, nisi eos hac facultate ante
caruisse? ideo, inquit, quasi olera virentia
tradidi vobis. oleribus enim tantum & arbo-
 rum fructibus, tunc victatabant homines.

Quod

Quod evidentissimū etiam est ex illis verbis
 Dei ad primos parentes in ipsa creatione,
Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semen *Gen. 1. 29*
super terram, & vniuersa ligna quæ habent in se-
metipsis semētem sui generis, vt sint vobis in escā.
 Deniq; ex his insuper terræ nascentibus ex-
 cipit adhuc Deus in Paradiso vnā arborem
 dicens, *ex omni ligno* (id est fructus cuiusuis
 ligni) *Paradisi comede, de ligno autem scientiæ*
mali, & boni ne comedas. Quid ad hæc dicent
 nostri carniuori, qui timent ne moriantur,
 si aliqua die carnibus se non infarciant? Post
 diluuium etiam si placidius se gesserit Deus
 in præcepto ieiunij, fuit tamen etiā ibi per-
 enne ieiunium dicente Deo, *excepto quod*
carnem cum sanguine non comedetis: quæ tamē
 laxitas non diu durauit; successit enim lex
 data per Moysen, in qua quā acerba & per-
 petua fuerit lex ieiunij, & ego in altera con-
 ditione innui, & vos me tacente scitis: simulq;
 agnoscitis ex hoc iam capite verū esse quod
 diximus. Nam etiam si in primitiua Ecclesia
 legem ieiunij similem illi Noë à Deo datam
 Apostoli sanxissent: tamen etiam hanc iam
 desisse nostris; atque ita perennis lex de ab-
 stinentia nulla amplius apud Christianos re-
 peritur.

*In lege
 tur.*

Gen. 9. 4.

*In lege
 Moysi*

Secundo leuior nunc est lex ieiunij, quam
 olim ex illo quoq; capite, quod omnia prio-
 ra ieiunia ab ipso Deo, & quoad præceptum,
 &

*2. quia sa-
 cite dispen-
 sabie.*

& quantum ad modum constitutum fuerint. nunc licet diuinum sit præceptum de ieiunio, vt in secunda concione audiuitis, modus tamen ieiunandi totus est in manu Ecclesiæ positus: proinde olim dispensandi in lege ieiunij difficillima erat ratio, quæ nunc & facilis est, & fit pro ratione locorum ac regionum. Quæ laxitas quanti sit æstimanda quis non videt? Magis porro etiam tertia, nempe ipsa lege Ecclesiastica excipi à ieiunio personas quasdam, quod an vnquam ab orbe condito in vsu fuerit non memini me legere. Agnoscamus itaq; dilectissimi hanc Christi gratiam, neque vero per impatientiam ad iniquas murmuraciones; sed per pietatem ad gratitudinem impellamur rogo, vt quod magna cum charitate ac lenitate est institutum, cum amore & alacritate vt veros filios decet, & suscipiamus & exequamur.

3. quia non
omnes legit

TENTATIONES sequuntur, quod alterum acerbitarum caput est. A quibus, quæ lex, quis locus, quæ personæ, quod tempus liberum vnquam fuit? Nihil horum equidem. Cum ipso mundo, & in ipso Paradiso cœperunt, quodq; notandum maximè originem suam propter ieiunium habuerunt. Audita enim Sathan lege. *ne comedatis*, statim insurgit cum suo *nequaquam*. O quam ad amissim illum nunc & hæretici, & quidam

Tentatio-
nes perpe-
tuas esse.
NOTA.

Gen. 2. 17.

Gen. 3. 4.

dam incauti imitantur Catholici, addentes argutiūculas diabolicis illis per similes? Hoc igitur fuit tentationum initium, cui progressus mundi progressum, finis finem dabit. Sicut enim piscibus in aqua, ita hominibus dum hic sunt, in tentationibus viuere proprium est. Decurritur igitur & decurretur in hoc tentationum stadio toto mundi tempore, non tamen pari passu, nunc enim grandiori qui volet, uti poterit, quæ nouæ legis est gratia & suauitas.

Aio itaque nunquam ab ipso mundi ortu tentationes fuisse tolerabiliores, quam nunc sunt. Id vero prouenit duplici à capite ad quæ cetera referuntur. Iam enim & tentator est debilior quam olim, & homo est firmior quam olim. De hoc postremo in alijs concionis partibus agemus, quando media & remedia à Christo nobis relicta excutiemus. de priori dicamus iam aliquid. Compertum est Christianis singulare certamen, quod hodie cum suo nostroque hoste Deus homo factus Christus Iesus iniuit perdurasse vsq; ad crucem, quo tempore, quem hodie tribus ictibus debilitauit, ita prostrauit, ut impleretur quod olim prædicendo cecinerat Dauid dicens, *Deus conteret dentes eorum, molas leonum confringet Dominus, leonum inquam infernalium, qui teste Apostolorum principe rugientes cir-*

I cumeunt

A simili.

*SECUN-
DVM P.A.
RADO-
XVM. Te-
tationes
nunquam,
Et nunc to-
lerabiliores
1. Nostræ
ratione.
2. Dæmonis
denicti cau-
sa.
Cuius den-
tes contriti
à Christo.*

Psal. 58. 7.

1. Pet. 5. 8.

Miro artificio.

NOTA.
A simili.

Eph. 2. 20.

1. Pet. 2. 4.

*Tria nobis
præstita beneficia.*

Luc. 4. 13.

*Ambros. in
hunc locum
Luca.*

cameunt vt deuorent nos, comminuit dentes Deus. Et videte quanto id cum artificio perfecerit. Sicut enim quispiam à leonibus seu canibus appetitus, nihil ad eos debellandos artificiosius excogitare posset, quam si lapidem carne circumuolutum in illos proiiceret, quem leones canesue rabi- de, vt solent arripientes, dentes in eo comminuerent suos. Ita omnino fecit Christus Dominus, idq; futurum Propheta pulchre his notat. *Lapidem enim illum angularem, virtuum, à Deo electum, honorificatum, diuinam inquam personam quodammodo cooperuit Christus Iesus carne humanitatis nostræ quæ nostri similem peccatricem putans esse leo ille & canis infernalis, irruit in eam; cum hodie, tum vero postea, maxime autem in cruce, ubi impletum est, quod hic audis; dentes videlicet ipsius contritos, molaresque confractos esse.*

Tria itaq; nobis præstantissima Christus Dominus præstitit beneficia; Primum quod iam audistis. Scitis enim leonem canemue qui comminutos habet dentes adeo formidabilem non esse. Secundum quia illum abegit, vt audis in Euangelio, nec solum à se, sed etiam à nobis, non quidem in perpetuum. (Si enim de Christo dicitur, *recessit ab eo usque ad tempus*; quanto magis id de nobis intelligitur?) ita tamen vt rarius accedat; qua de re D. Ambrosius, inquit [vides ergo ipsum

ipsum diabolum non esse in studio pertinacem, cedere vero solere virtuti, & si invidere non desinat: tamen instare formidat, quia frequentius refugit triumphari.] Tertium quia arma ad depellendum Sathanam reliquit nobis; sicut is qui lapide à se abigit canem, alteri victori arma contra eundem linquit: ita omnino Christus. Est igitur quod hanc triplicem gratiam, novæ legis propriam agnoscamus, est cur dicamus nunc tolerabiliores esse tentationes, quam olim fuere; est quod Christi Iesu amorem in nos consideremus, & pro amore amorem, gratitudinem & gratiarum actiones reddamus. Atque vti nam, & id ut par est agamus, & tantis donis, ut ipse cupit utamur diligenter.

At inquis, multa & varia sunt nunc tentationum genera, modi vero omnino innumerari. Quinimmo (addes) compertum est, quo quis plura à Deo accepit beneficia, sanctiusque vivit, eo illum magis concuti tentationibus. Quid? Putasne hæc antiquitus defuisse? erras profecto si id autumas. Nonne audiivisti olim clamantem Iobum, *Militia, seu tentatio est vita hominis super terram?* Ut ergo catena ex annulis; ita vita nostra ex tentationibus connectitur. Id quidem certum est, non

*Obiectio de
multitudine
tentationum
solvitur.*

*Semper ead
fuisse restat
tur Iob, &
similitudo.
Iob. 7. 1.*

Diuersimo. de tamen. omnes æqualiter tentari, pauci enim in veteri Testamento, Iobo & Machabæis, pauci in nouo, Apostolis & alijs athleticis sunt perfimiles. Fieri etiam potest vt vnus centum patiatur tentationum insultus, dum alter ne decem quidem sustinet. Ceterum hanc diuinæ prouidentix abijssum, ingredi nec debeo nec volo: Nunquid enim ego *consiliarius eius fui?* Quatuor tamen pro mea & vestra consolatione hic suggero. Principio hæc nihil officere dictis nostris; siue enim plures, siue pauciores sint tentationes, semper tamen verissimum est, eas tolerabiliores nunc quam olim esse. Profiteor deinde tam in his, quam in alijs similibus omnibus, siue quis ea capiat, siue non, nec iniustitiam, nec crudelitatem in Deo esse vllam. Est porro pijs Catholicis multiplex hinc consolatio. Hinc enim euidenter videmus verum esse quod inquit Apostolus, *fidelis Deus est qui non patietur vos tentari supra id quod potestis.* Cum enim varios tentat, scit quid quis sustinere valeat. Num figulo insipientiorem faciemus Deum? Nouit ille qualem ignem vas quodlibet à se factum sufferre potest: & nesciet Deus, homo à se creatus quas tentationes valebit supportare? Absit à nostris mentibus tanta blasphemia. Postremo aio, quod etsi nobis certo constaret, plures
nunc

Rom. 11. 34
De quo qua
ruor

NOTA.

1. Nil id nobis obesse.

2. Nullum esse Deum.

3. Et fidelem ab exemplo.

1. Cor. 10.

33.

4. Cur nunc sint tolerabiliores tentationes.

nunc quam antea tentationes reperiri; mirum tamen id videri minime deberet: tum quod plures iam quam olim numerentur, qui Deo seruiunt. *Omnes autem qui pie volunt viuere in Christo Iesu persecutionem patientur*, inquit Apostolus; tum quod maiores nunc sint consolationes, quæ pie viuentibus non tolerabiles modo, sed etiam dulces reddunt tribulationes & tentationes, eodem attestante & dicente. *Quoniam sicut abundant passiones Christi in nobis; ita per Christum abundat consolatio nostra*. Et iterum: *Superabundabo gaudio in omni tribulatione mea*. Itaque (claudo cum eodem) *consolamini inuicem in verbis istis; ex bonitate enim & amore erga nos Christi Iesu, hæc proueniunt vniuersa*.

Quisnam est inquis amor iste? quæ consolatio? cum tot amaritudinibus, tribulationibus & impugnationibus coniuncta? Quidni potius effecerit Christus, vt Christiani perpetuis abundarent consolationibus? Hæc quidam. Quibus egregie competunt verba illa simili in negotio à Christo Domino dicta duobus Apostolis, *Nescitis quid petatis*, *Nescis inquam, ô homo qui talia cogitas, quid desideres, quidue oquaris*. *Opras enim quod in hac vita oprabile non est*. *Loqueris & reprehendis quod facis tuis ipse approbas*. Quis enim

2. Tim. 3. 12.

2. Cor. 1. 5.

2. Cor. 7. 3.

1. Thess. 4. 18.

Alia murmuratio Deum iudicans.

Inepta.

Mat. 10. 38.

Iniqua ipsis mei testibus à simili exemplo.

naturalis amor est fortior eo, quem pater in filium, mater erga propriam gerit prolem.³ Cur igitur tu ô genitrix à te genitum genitamue ab vberibus abstrahis tuis, indignantem, eiulantem, imo nonnunquam etiam ægrotantem? Cur tu ô pater ablegas à te filios magna cum illorum molestia ac mœrore? Si liberos non amatis, quomodo parentes estis? si amatis cur tantam crudelitatem in eos exercetis, & non potius quod ipsi volunt eis permittitis? Amamus inquis etiam in isto actu sic enim expedit illis. Secus enim si faceremus, nec infans solido assuesceret cibo, fieretque debilior, nec puer domi altus in delicijs proficeret quicquam, essetq; sibi, & toti domui nostræ dedecus ac ruina. Cur ergo rogo te negas Deo, id quod tibi duce tribuis ratione? cur crudelem vocas amore magis quam tu æstuantem? nonne per prophetam audisti eum dicentem. *Nunquid obliuisci potest mulier infantem suum, ut non misereatur filio vteri sui? & si illa oblita fuerit, ego tamen non obliuiscar tui.* Exclamabo hic cum

Psal. 57. 2. Dauide. *Recta iudicate filij hominum, cessa- teque arguere in Deo, quod laudatis in vobis; præsertim cum Deus præter amorem iustitiæ hic habeat plurimum. Si enim solius peccati originalis causa potuit nos perdere omnes, quid conquerimur, si & propter hoc, & ob nostra grauiora etiam pec-*

cata

*Amor Dei
in nos.*

Isa. 49. 15.

Psal. 57. 2.

*Tribulatio
num causa
sarta.*

cata, tantillas immittit tribulationes & tentationes? cum insuper nostri id commodi causa faciat? Lege Apostolum hoc ipsum exemplum matris tractantem, & eos qui lac consolationum adeo appetunt, iam *carnales* vocantem, iam expertes *sermonis iustitie* eos esse docentem, iam asserentem tales non habere *discretionem boni & mali*. Quæ omnia cum in vitio sint, fugienda nobis erunt dilectissimi, inordinatus porro consolationum amor, conuertendus in gaudium de tribulationibus, & in gratiarum actionem, ut nos Apostoli monent.

Neque vero satis est grato suscipere animo immixtas tribulationes ac constantem se in illis perferendis præbere, sed & alias tentationes præter has necessarium est cognoscere, agnitis resistere, easque solerter profligare. Duo enim cornua habet bestia illa cruenta diabolus, quibus incautos ventilare consuevit, quorum sinistrum aduersa, dextrum prospera, seu secunda nuncupare placet. Et configendo cum Christo illo præcipue usus est in passione, hoc vero hodie quod trifurcatum esse in Euangelio animaduertistis. De eo igitur iam aliquid dicamus, præsertim quatenus illo spirituales impetit personas. id enim huic concioni maxime quadrat, cum quibus eodem ut plu-

1. Cor. 3. 2.

Heb. 5. 12.

Iac. 1. 2.

1. Pet. 4. 13.

Suscipienda
& propul-
sanda ten-
tationes.

Duo demon-
nis cornua.
Dextrum
trifurcatum
quo etiam
spirituales
petit.

J. Gastrimargia. Cass. lib. 5. Inst. & col. 5.

Signa eius multa & clara. NOTA.

rimum se gerit modo, quem tentando Iesum tenuit. A gastrimargia enim incipit, sicut & Cassianus alijque viri spirituales notant, & res ipsa loquitur. Itaque nemo existimare debet, se in spiritu profecisse, nisi prius domesticum istum hostem astutum ac veteratorum mille modis sub specie boni se insnuantem debilitet, frangat, profliget. Dicta sunt hac de re haud pauca in tertia concione. Nunc igitur signa tantum tangamus tum vitæ: tum mortificationis eius. Viuit in nobis gastrimargia, si anxia de cibo potuque cogitatio, locutio, & sollicitudo nos premit, si viliora quæ prius placebant fercula nunc displicent; si etiam sub specie conseruandæ sanitatis, (ô quam id frequenter fallit) delicatiorum ciborum desiderium nos angit, si denique (plurimum ab alijs pete) videmus appetitum nostrum nunquam esse contentum, obmurmurat enim etiam leuissima sæpe de causa, neque vnquam detrahi quicquam, sed adijci sibi cupit, neque in hac modum aliquem tenet, sed desiderio commodiorum ciborum semper ultra prouehitur. Hæc omnia euidentissima sunt indicia gulæ nos mancipium esse.

Contraria spiritui.

Quemadmodum enim cum alicui dies in singulos magis magisque spiritualia placent, signum est illum in spiritu proficere; ita è diuerso

perfo, quando carnalia arident, magis vero quando etiam cum molestia & murmure procurantur, clarum est documentum carnem dominari. E contrario vero non permittere se ab appetitu agi ducique, pulchrum inimici huius debilitati est indicium. Quod non defuit illi qui dixit, scio & abundare, & penuriam pati, utque noris de hac eum materia loqui, addit scio & satiari, & esurire. Eximia sane ars & spiritualibus per necessaria, ut sciant, neque cum est harum rerum abundantia, voluptati se tradere, ac in cibo potuque vel excedere, vel ei se totos immergere, neque cum hæc defunt, aut ægre ferre, aut submurmurare, quinimo ita diuinæ bonitati pro defectu sicut pro abundantia gratias semper agere. Hæc cum pro omnibus, tum vero pro viris feminisque spiritualibus sint dicta. Crassiora carnis irritamenta quæ nos ad libidinem incitant, non tango, quia vna concione omnia dici non possunt, præsertim cum de aliis quoque tentationum generibus singulis sit nobis aliquid delibandum.

Carnis tentationi succedit mentis turbatio, qua Sathan ad superbiam indeque ad vanam gloriam ac deteriora incitare consuevit homines. Id fecit Christo domino, cum ei in pinaculo templi constituto dixit.

MITTE TE DEORSUM, non tam
 I 5 præ-

*Signa domi
 ta gula Do
 minium ap
 petuum.*

*Scire detu
 rari & esu
 rire cum
 Paulo.
 Phil. 4. 12.*

2. Superbia.

præcipitium, quam captare inanem suadens honorem, quem nancisci potuisset Christus, si in confertam hominum turbam quæ plurima ad templum illud celeberrimum stare consueuerat, sese volando iniecisset. Tentatio ista tanto est periculosior, quanto mens corpore est excellentior. Itaque ut ei medeatur Dominus Iesus medicus peritissimus, priorem nonnunquam aut præmittit, aut permittit. Testatur id tum experientia: tum ipse Apostolus, quodque mirandum magis seipsum in exemplum ponit. Verba ipsius sunt, *Et ne magnitudo reuelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis meæ Angelus Sathanæ*, per quem licet varii varia intelligant, maxime tamen verbis Apostoli quadrare videtur, quod etiam D. Thomæ placet, stimulum hunc carnis concupiscentiam fuisse, qua & Sathan multum potest, & impetum se fuisse ipse Paulus expresse satis profiteatur scribens ad Romanos. Ea de re eximie Augustinus [videte ait medicamentum quod sibi dicit appositum, ne extollar inquit, datus est mihi stimulus carnis meæ Angelus Sathanæ. O venenum quod non curatur nisi veneno. O antidotum quod quasi de serpente conficitur, & propterea theriacum nuncupatur] Hæc August. Illud igitur theriacum

*Quæ huic
medetur te
ste Apostolo*

1. Cor. 12. 7.

*D. Thom.
in hunc lo-
cum.*

*Et Augu-
stino.
Aug. serm.
3. de verbis
Domini.*

zum id est serpentinum aduersus ictus anti-
 tiqui serpentis diaboli, clamantis adhuc
 in paradiso *eritis tanquam dii*, apponit a-
 liquando Christus athletis suis, vt appo-
 suit Paulo, causamque assignauit, vel mo-
 dum potius, quo medicina hæc salutem o-
 perari consuevit. Ait enim. *nam virtus in*
infirmis proficitur, virtus videlicet humi-
litas, qua omnis excellentia e medio tol-
litur, proficitur & acquiritur, & posside-
tur, in infirmitate carnis concupiscentia æ-
stuantis. Tum temporis enim homo & a-
gnoscat seipsum suamque infirmitatem &
cristas deponit, dona & bona, quæ habet
non sibi sed Deo adscribens, nec suum sed
ipsius solius honorem & gloriam inde quæ-
rens.

Quodque stupendum est magis, non
 per carnem modo, spiritum nostrum de ex-
 tollatur humiliat Christus, sed etiam in ipsa
 anima & intellectu nos vexat tentationibus
 spiritualibus, cuiusmodi sunt spiritus infi-
 delitatis, spiritus desperationis, spiritus
 blasphemie: non illi quidem quibus sce-
 lestissimi homines ad patranda talia faci-
 nora agitantur & impelluntur: sed illi qui-
 bus sancti nonnunquam viri faminaeque
 probantur & tribulantur ne per superbiam
 corruant. Graues sane sunt mali isti & tur-
 bulenti spiritus, & tanto molestiores, quan-

Theriacum

Gen. 3.

Quomodo
id fiat

NOTA.
1. Cor. 12. 9

Imo spiri-
tuales est
tentationes
huic meden-
tur.

Graves san-
ne.

to

to vniuersaliores, pertinaciores & diuturniores. Noueramus non neminem talium, & compassi sumus, digni enim sunt magna commiseratione. Ceterum neque hæc, neque alia tentationum genera, quæ siue à superbia proueniunt, siue illam inducunt, siue ad eam comprimendam inducuntur persequi temporis, instituti, viriumque nostrarum fert ratio. Quis enim innumera non dico explicabit, sed vel enumerabit? Nunc vero monuisse sit satis, hæc vniuersa, non ad laqueum (absit tanta à Christiano homine blasphemia) sed ad medicinam à sapientissimo & benignissimo amatore hominum Iesu nobis apponi semper, & grato suscipienda esse animo, & amorem pro amore reddendum esse.

3. Ambitio.

Postremum tentationum caput, quo Sathan ultimo loco, & Christum Dominum inuasit, & nunc personas spirituales etiam vinculo religionis constrictas haud raro perurget, est **AMBITIO**, & dominandi prælatumue agendi domi vel foris, cupiditas miserabilis. Malum vlcus & omnis boni corruptela pessima, quæ si aliquando mentem occupauerit consensumque impium elicerit, ita hominem excæcat ac infatuat, ut nullum sit peccatum quod patrare refugiat, dummodo optatis perfruatur honoribus. Est euidens in Euangelio huius rei exemplum

*Omnium
pessima.*

*Ad scelestis-
sima impel-
lit.*

plum. Propterea enim hac arte ad idololatriam Christum Iesum incitare conatur diabolus, ut noris ad persuadenda grauissima quæque peccata, nullum eum potentius habere medium ac arietem, quam ambitionē, quæ ex omnibus quasi aliis conflata est tentationibus, ut ostendimus in alia concione. Istam igitur tanquam ipsum Luciferum fugiat, & fugabit totis viribus tum à seipso, quam ab aliis homo quiuis spiritualis, sed maxime religiosus, cui ea è diametro plane repugnat. Hæc de tentationibus spiritualiū, ut promisi delibasse, Christi que in eo quoque amorem ac benevolentiam erga nos demonstrasse sufficiat. Certum enim est, etiam hanc postremam tentationem si quando in nos immittitur vel permittitur, fieri id ad maiorem in spiritu nostrum profectum quem certo assequemur, si remediis à Christo nobis relictis serio uti voluerimus.

Antequam vero ad media hæc recensenda veniamus, vltimum quod proposuimus Paradoxum non quidem explicandū (extra limites est enim Euangelii hodierni) attingendum tamen nobis erit. Est vero illud, in nulla vnquam diuina lege & placidiorem & fructuosiore fuisse pœnitentiam, quam nunc est. Vtilitas inde patet, quod & sacramentum sit, & gratiam tribuat, qua de re plura inferius. Porro suauitas triplici

Vt in Euang. gelso.

Ideo summe sugienda.

Amor Christi.

TERTIUM PARAD. Pœnitentia nunquam & nunc & moderator & vtilior. Moderatio triplex.

plici colligitur ex capite, iuxta tres pœnitentiæ partes. Cum enim pœnitentia nihil sit aliud, quam detestatio eius quod contra Deum amasti: tum corde, tum lingua, tum opere ipso, necessarium est, vt qui vere vult pœnitere his tribus peccatum detestetur suum. Hac enim ratione iniuriam Deo irrogatam poterit aliquomodo compensare. Inde tres illæ partes pœnitentiæ ortum habuerunt, nempe cordis dolor seu contritio, oris confessio, ipsaque operis satisfactio. Quæ quidem omnia sub suavi iugo Christi Domini leuiora esse, quam vnquam alias, manifestum est. Primo de contritione. Olim enim requirebatur semper dolor perfectissimus, quem contritionem vocamus: nunc vero si detestatio ad attritionem perueniat satis est cum Sacramento ad acquirendam peccatorum remissionem, sicut & doctores affirmant, & quod multo est maius Concil. Trid. determinat. Quanta suauitas? quantum bonum? Tantum sane vt multi nunc saluentur, qui si olim vixissent, olim etiam condemnati fuissent. Quis ad tantum amorem Christi Domini, & gratiam nouo testamento attributam non obstupescat?

In dolore.

*Conc. Trid.
Sess. 14. c. 4*

*In confes-
sione qua
semper si-
gnit.*

Id ipsum in aliis quoque pœnitentiæ partibus est perspicuum. Etenim voluis-

se Deum vt confessio peccatorum fieret, non solum coram creatore, sed etiam coram creatura, bene colligitur ex illo quod Deus ambulans in paradiso ad auram post meridiem exigit confessionem à primis parentibus. Id enim per Angelos factum in assumpta forma humana asserunt doctores, & merito. Si enim Iudæi teste Stephano protomartyre dicuntur accepisse legem in dispositione Angelorum, quæ tamen lex digito Dei scripta esse asseritur, quanto iustius hæc & alia per ministerium Angelorum peracta fuisse creduntur? In lege autem veteri confessionem homini faciendam, præscriptam à Deo fuisse, multis ex locis patet. Sufficiant illa Dei ad Mosen verba. *Loquere ad filios Israel, vir siue mulier, cum fecerint ex omnibus peccatis quæ solent hominibus accidere, & per negligentiam transgressi fuerint mandatum Domini, atque deliquerint, confitebuntur peccatum suum.* Fuit igitur in illa lege confessio non vniuersim tantum, sed in particulari (ideoque inquit *ex omnibus peccatis*) non solum coram Deo, sed etiam coram sacerdote facienda, cuius erat pro quantitate & qualitate criminis pœnam etiam maiorem vel minorem imponere. Indeque evidens est tam confessionem, quam satisfactionem eo tempore, multo quam nunc fuisse seueriorem

Gen. 3. 8.
Vide Bellarmin. de peccatis. lib. 3. c. 3. tom. 2.

Act. 7. 53.
Exod. 31. 19

Num. 5. 6.

ueriorem. Ibi enim confessio publice fiebat, nunc in aurem. Ibi sacrificia bouum, arietum, hircorum, pro peccatis indicebantur, nunc nihil tale. Ibi denique ultra compensationem totius damni proximo illati, addebatur quinta pars, dicente ibidem domino, reddent ipsum caput, quintamque partem de super ei in quem peccauerunt. Iam vero satis est, quantum iniuriæ intulisti tantundem restituere. Stat itaque firma, rata, verissima. que quam ab initio posuimus proposito; neque penitentiam, neque tentationes. neque ieiunia placidiora fuisse vnquam, quam sunt sub lege Christi. Proinde & iugum Evangelii omnium esse suauissimum, & Christum Iesum autorem, fundatorem & conservatorem nouæ legis summo amore dignum, qui ea quæ alibi acerbiora sunt hic reddidit amabiliora.

III. MEM-
BRUM
Media &
remedia.

Generalia
tria.

Quod ut magis magisque pateat, utque nos diuinam ipsius bonitatem vberioribus prosequamur laudibus, videamus iam quonam modo, non solum placidiora in noua lege sanxerit mandata, sed etiam insuper ut hæc leuiora alacriter sustineamus & exequamur, media & remedia reliquerit, longe quam antea fuerunt præstantiora & efficaciora. Hæc iam & ex quamplurimis pauca, & ex generalibus peculiaria intueamur, breuiter, & præterea singulis capitibus ser-
gula

gula remedia adiungentes. Itaque generatim loquendo dulcem nobis reddet legem Christum in iis quæ recensuimus: tum in reliquis omnibus AMOR in quo ipsa fundata est tota, ideoque lex amoris nuncupatur. Amor vero si aderit, durum nobis profecto nihil erit. Amor enim adeo suavis est, ut nihil eo sit dulcius, adeo ferax ut nil eo copiosius, adeo potens ut ad peragendum quoduis opus, nihil illo esse excogitariue possit efficacius Quod si in illa lege timoris & in iugo quod neque patres nostri (inquit S. Petrus) neque nos portare potuimus, inuenti fuerint nihilominus quidam incedentes in omnibus mandatis & iustificationibus domini sine querela (quod de parentibus Ioannis Baptistæ, testatur Lucas) quanto magis nunc in lege amoris, & in præceptis tolerabilissimis, ab hominibus Christianis, multoque magis à personis spiritualibus, & in sortem Christi Iesu vocatis non solum ut olim sine querela (notate quæso verbum hoc contra eos qui murmurant & conqueruntur) sed etiam sine ruga obseruari debent vniuersa, tum imposita, tum vltro suscepta?

1. Amor.

Act. 5. 18.
Luc. 1. 6.

Huc accedit exemplum Christi Iesu Domini nostri, qui & ea, & multo maiora, quam nos sufferre vel possumus, vel debemus, pertulit non modo libenter, sed etiam

2. Exemplum Christi.

K

alacri-

alacriter. Ieiunauit plusquam nos, tum legem ieiuniorum antiqui testamenti strictè obseruando, tum alia, & hodie & alias proculdubio adiungendo. Similiter tentationes longe quam nos grauiorè, tam in prosperis hodie & sæpe, quam in aduersis toto vitæ suæ tempore maxime vero in cruce illum sustinuisse quis vel ambigere poterit? Denique pœnitentiam multo quam nos peregit strictiorem non pro suis quidem quibus ita caruit, vt nec habere ea potuerit, sed pro nostris peccatis. Quod maximum beneficii genus est. Quis Christianus, maxime vero homo spiritualis vel religiosus ad similia, & peragenda alacriter, & toleranda patienter, tanto talique non animetur exemplo? Neque vero solius Christi Domini, sed etiam aliorum nobis similibus hominum, virorum, fœminarum, senum, iuuenum, puerorum, puellarum, omnis denique generis, sexus, status, conditionis, infinitus suppetit numerus qui non modo totam Christi, & sponsæ ipsius Ecclesiæ legem exactissime seruarunt: sed etiam innumeratum ieiunia: tum alias corporis castigationes vltro addiderunt: tum pœnitentias seuerissimas, molestissimas & diuturnas sustinuerunt: tum tentationes tribulationesque viribus naturæ omnino impares
pro

*Et sancto-
rum.*

pro Christo iucunde & suauiter tolera-
runt. Extant hac de re & multa & ma-
gna historiarum volumina, quæ qui volet,
(vt velle debent omnes) & legat & imite-
tur. Sed vberes inquis ad id præstandum
acceperunt a Christo sancti eius gratias.
Cur ergo tu quoque non accipis, cum
vltro tibi eæ præbeantur? offeruntur inquã
& communes omnibus, ampliores quam
vlla vnquam nouerat antiquitas, & pecu-
liares iis qui se ad eas recipiendas disponere
voluerint.

*Obiectio re-
spondetur.*

Tertium deniq; generale remedium est,
de quo hac tota disseruimus concione, sua-
uitas videlicet nouæ legis. Hæc tria singu-
lis istis molestiarum capitibus, singuli ap-
plicemus rogo, & quæ ex se acerba sunt
propter Christum & salutem animæ nostræ
iucunda nobis erunt. Demus huiusmodi pa-
radigma quoddam, pauca quædam quæ o-
mnibus temporibus seruire possunt adiun-
gentes. Et pœnitentiam quidem tum hæc
tria, tum præmium de quo in vltimo mem-
bro dicemus, tū frequentatio confessionis
placidissimam reddet, quod mirū dictū est,
quantopere quotidiana probet experiētia.

*3. Legis no-
ua lenitas
Singulis &
hæc & alia
applicatur.*

*1. pœniten-
tiam præ-
cipue iteratio
leniet.*

Ad ieiunium accedo, cuius asperitatem
præter hæc ipsa tria leniet etiam vtilitas
Fructus enim qui inde referuntur sunt
vberissimi, quos mater nostra Eccle-
sia

*2. Ieiunium
vtilitates
molliet.*

fia vt nos animaret ad ieiunia hæc alacriter
 peragenda, identidem repetit. In ipsa
 præfatione sacri quotidiani, quatuor vel
 quinque eorum capita contexuit, lau-
 dans Deum [qui corporali ieiunio vi-
 tia comprimit, mentem eleuat, virtutem
 largitur & præmia per Christum Domi-
 num nostrum] Quam eximie mira bre-
 uitate omnia complexa est? Corporalis ie-
 iunii facit mentionem, tum quod id tempus
 requirat, tum vt insinuet (quod in oratione
 quadam expresse docuit) etiam corporum
 sanitati prodesse ieiunium. Exsiccati enim
 per illud humores superflui, corpus relin-
 quunt vegetius, quod nimia cibi potusque
 abundantia nonnunquam quidē plane ob-
 ruitur, (O vtinam desint qui in ipsa ebrieta-
 te exhalarunt animum) semper autē debili-
 tatur. Sicut illis qui plus æquo cuticulā suam
 curant falso contrarium videatur. Prodest
 itaque ieiunium corpori, quia corpus ad hu-
 morum temperiem reducit, prodest animæ
 siue parti inferiori, cuius vitia & passiones
 comprimit: prodest menti quam sursum e-
 leuat, prodest toti homini, cui & virtutem
 contra hostes tribuit, & præmium eximium
 elargitur. Quis ergo tantum cum inuene-
 nerit repudiabit boni? Quod si ab omni-
 bus Christianis ieiunia alacriter sunt susci-
 pienda, quanto æquius à personis spiritali-
 bus

*Horū quin-
 que capita
 recenset Ec-
 clesia*
NOTA.

*Quæ appli-
 cantur.*

bus & religiosis etiam hilariter illa erunt perficienda?

Tentationes plus habent negotii: tum quod frequentiores sint, ac pene continuæ, tum quod inuitis nobis ingruunt. Sed & haec lex Charitatis charas efficiet. Eius enim munus est diuinæ sese in omnibus conformare voluntati. Remedia vero ad eas alacriter sustinendas, & media ad deuincedas, innumera sunt, sicut & ipsæ innumeræ. Spiritus enim sanctus qui & Christum duxit IN DESERTVM VT TENTARETVR A DIABOLO, & tentationes immittit vel permittit, dat etiam vincendi modos incenarrabiles. Multa hac de re dicta sunt in aliis concionibus, quæ huc quoque pertinent, plura prætermissa & omittenda, quæ ex libris virorum spiritualium sunt haurienda. Vniuersè loquendo vigilantiæ, humilitatis & patientiæ ad omnes conterendas tentationes tres sunt mallei fortissimi. Vigilantiæ aut hosti aditum præcludit: aut si id nequit, ne assensum ei præbeas inclamat. Humilitas hæere illum diutius non permittit, Sathân enim nullibi mollius quam in superbia cubat. Patientia deniq; vincit & profligat eum, si enim non consensisti, sed patienter sustinuisti, vicisti. Applicemus hoc tribus, de quibus est in Euangelio tentationum capitibus breuissime.

3. Tentationes mitigabit Spiritus s.

Tres mallei contra eas.

Applicantur singuli.

*i. Tentatio-
ni carnis
in vigilan-
dum & alio
A simili.*

Carni igitur imprimis INVIGILANDVM est, ne cum inimico nostro coniuret. Sicut enim illis qui in obsidione versantur, summa cura adhibenda est, ne cum hoste externo ii qui intus sunt, domestici ac familiares nostri conspirent: ita præcauendum est diligentissime, ne suggestionibus dæmonis caro acquiescens, mentem ad assensum pelliciat. Valde inquam hic est nobis vigilandum, propter causas superius allatas, proinde suspecta nobis debent esse semper ipsius carnis desideria, etiamsi boni, necessitatis ac sanitatis colore liniantur.

*Ex Aposto-
lo.*

Gal. 5 17.

A periculo.

Non enim mentitur Spiritus S. dicens per os Apostoli *Caro concupiscit aduersus spiritum, spiritus autem aduersus carnem: hæc enim sibi inuicem aduersantur.* Et vero sicut his, qui ab hostibus cincti & constricti sunt, nihil est calamitosius, quam cum ignorât an domi coniuratio sit facta: ita nihil est funestius homini spirituali, quam quando prælium istud inter spiritum, & carnem non sentit, signum est enim cum consentire inimico.

*Humiliatio
addenda.*

*Exemplo
sanctorum.*

Nam certamen non deesse cuius audis testatur Deus. Quo quis certior? Crede igitur illi, & vigila. Inuigilando autem adde eiusdem carnis HUMILIATIONEM. Hæc vero fit tum modis consuetis per abstinentiam, ieiunia, cilicia, disciplinas & alia: tum extraordinariis quos dominus suis nonnunquã in-

inspirare consuevit. ita Macarius Alexan-
drinus, tum nudus incedens, vespis & cu-
licibus corpus suum misere excruciantum
præbebat; tum magnum saccum are-
næ in exeso ieiuniis corpusculo ferens,
interrogatus quid faceret, respondit ve-
xo vexantem me. O digna tali viro sen-
tentia. Quid dicam de Hilarione, quem
carni suæ rebellanti, dixisse scribit Hie-
ron. [ego aselle faciam vt non cal-
citres, nec te hordeo alam, sed paleis
fameque conficiam, onerabo ponde-
re] Ipse vero Hieron. quas cum carne
sua tragedias exercuerit, constat ex hi-
storia vitæ ipsius, sicut & de aliis pluri-
mis. At inquis ægre fert, dolet & ob-
murmurat caro? Quid mirum? facit illa
quod sui muneris est, tu quoque tuum
exequere. Et adhibe quam tertio loco
posuimus PATIENTIAM. Hanc
enim si frequenter exercueris, bono
habitu malam pelles consuetudinem pa-
ceque perfrueris quam profecto nemo
gulosus habet. Semper enim inuenit ca-
ro quod obmurmuret, nisi libido eius fran-
gatur.

Iisdem malleis vtendum est ad con-
tundendam in nobis superbiam, quod
est alterum tentationum in Euangelio ca-
put, VIGILANDVM hic comprimis, vt
K 4 eius

*Paladius
in hist. Lat.
lib. 6. 20.*

*Hier. in Vita
Hilarionis.*

Et patientia.

*2. Tentatio
superbia et
expellenda.
Vigila et
eā agnosca.*

eius naturam agnoscamus. Quamuis enim saepe in propatulo sit, fallit tamen nonnunquam, cum sit versipellis. Ideo egregie à viris spiritualibus capis comparatur. Sicut enim si capis pellem detrahas, aliam statim reperies: ita detracta, & devicta vna superbiae tentatione, cauenda est altera, quæ ex complacentia illius victoriae statim exoriri consuevit. Superbia enim est quæ non modo perperam (vt ceteræ tentationes) sed etiam optime à nobis factis plurimum insidiatur. Cautos igitur & vigilantes nos esse oportet, & ad agnoscendas & ad denuntiandas eiusmodi insidias, medicinaque statim adhibenda. Medicinam dat HUMILITAS, quæ cum aliis quidem vitiis oblique cum hoc vero plane è diametro pugnat. Itaque ea in promptu semper habenda est, & tentationibus superbiae, quæ nobis submituntur, contrarii actus humilitatis opponendi. Exempli causa vult Sathan, vt de ingenio vel doctrina, tibi complaceas, indeque superbias? Tu vero quid paratos in mente tua habeas, tum errores olim à te patratos, tum negligentias in illo quem exerces actu commissas (qui enim ista in seipso non videt male profecto videt.) Hac enim ratione vno vt ita dicam icu duplicem ex inimico referes
trium-

*Humilia
te et eam
frangas.*

triumphum: tum superbiam quam suggesferat calcando, Sathanamque contemnendo: tum humilitatis virtutem, qua ipse vix quicquam magis odit, excreendo. Ex hoc vero exemplo tu alia colliges **P A T I E N T I A M** **Q V E** adhibebis cōtra importunitatem: tum illa quæ alijs dulcia sunt (vt est dignitatis & honoris proprij consideratio) moleste ferendo, tum terrificos illos blasphemiarum & similes spiritus, patienter tolerando, nec cum Sathana disputando, aut altereando, sed spem omnem in Christo Iesu collocando, qui illa à te auferet, quando tibi expedire iudicauerit. Memorabile huius rei habemus exemplum in S. Hugōne Episcopo Gratianopolitano, qui plusquam quadraginta annis hoc pessimo exagitatus spiritu, demum paulo ante mortem ab eo liberatus scribitur. Hæc sit talium in magna fano tribulatione, consolatio.

Denique eadem arma exerenda & exercenda sunt aduersus tertium tentationum genus, quod ambitionem suadet; tanto acrius, quanto vitium hoc est funestius. Itaque **VIGILA** sedulo: tum vt agnoscas, tum vt repudies illud. Agnitu plerumque haud est difficile, prodit enim illud & finis, & media pessima, sicuti in hac Christi tentatione factum vides, vbi finis quidem fuit dominandi cupido, medium vero Idololatria.

K 5

tria.

Et ferat patienter praesertim spiritum blasphemiarum, & similes.

Exemplum notabile. Guido in Vita eius apud Surius tom. 2. in April.

3. Tentationi ambitionis in vigila.

Quia mendax.

tria. Idem cuius ambizioso euenire certo tibi persuadeas. Quamuis enim sæpenu-
mero cooperiat se proximi utilitate, cui hac ra-
tione melius se opem laturum pollicetur;
tamen quã mendax isthæc pollicitatio quo-
tidiana probat experientia, & ratio ipsa.
Quomodo enim proderit alijs, qui aurem
dans diabolo nocet sibi? Vigila igitur &
à Christo dato remedio utere celeriter, di-
cendo; VADE SATHANA.

*Quia desi-
derium re-
gendi a dia-
bolo.*

Ab illo enim vulnerandi desiderium prouenire quis
ambigat, qui diuinas & Ecclesiasticas leg-
git historias? Semper eam sancti fugerunt,
semper in eam impij irruerunt. Prioris ge-
neris exempla habes in veteri quidem Te-
stamento Moïsis, qui ipsi etiam Deo, gu-
bernationem sibi imponenti restitit. in no-
uo vero Christi Domini, quem cum ra-
peruissent Iudæi, ut facerent eum regem, fu-
git in montem ipse solus.

*Proinde id
sancti su-
gunt.
Exod. 3. &
4. cap.*

Ioan. 6. 15.

In historijs autem
Gregorij Magni, Ambrosij, Beati quo-
que nostri P. Ignatij, & aliorum. Secundi
vero generis fuit Nemroth, maledicti Cham
impia proles, ipse enim cœpit esse potens in
terra.

*Gen. 10. 8.
Impij con-
sectantur.*

Act. 8. 18.

In nouo simile quid habemus de
Simone Mago, qui eminentiam aliquam
concupiuit; & clarius de Diotrephe, qui a-
mabat primatum gerere; quorum hic à Io-
anne, ille à Petro Apostolis, grauiter re-
pre-

*Ioan. 3. ep.
10. 9.*

pre-

prehenduntur. Historias non est quod recenseam, utinam essent pauciores, qui tam seculares, quam Ecclesiasticas dignitates consecrantes male semper audierint. Non igitur istos, sed illos obsecro imitare. Id enim te victrix omnium tentationum docet *HVMILITAS*. quam si habebis, ineptum te esse ad regendum vere ac sincere coram Deo & Angelis eius senties. Si vero ad id cogaris ab eo cui obedire teneris, adhibe *PATIENTIAM* excusando te quantum potes. Bene enim viri spirituales docent, obedientiam quæ alias ad omnia prompta, & nihil sui querere debet, in hoc solo posse habere aliquid de suo, modeste repugnando. Fecit id ut dixi Moyses, ter Deo resistendo, neque id ægrè tulisse videtur Deus. Nam quod dicitur, *iratus Dominus in Moysen* ira hæc, benevolentia potius, quam odij indicium fuit; ut ex præcedentibus & consequentibus patet. Obediuit tamen postea, & patientiam adhibuit; quando omnino id Deum velle intellexit. Idem B.P. noster Ignatius fecisse legitur, cum Generalatu suo.

Postremum ex propositis amoris erga nos Christi Iesu argumentum præclarum est, quod non modo aspera aliarum legum in nostra mitigauerit, non modo ad hæc licet placidiora sustinenda media, & remedia præ-

Erga humilia te ne cessites.

Patienter seras si cogaris.

Exod. 4. 4.

III. MEM. BRVM. Fruitus, primum.

præ-

stantiora & efficaciora quam olim contulerunt: sed etiam quæ suprema eius est bonitas & beneficentia, & fructus nos ferre fecit vberrimos, & pro paruis laboribus mercedem assignavit eximiam, cum in hac tum in illa vita. Id vero antequam demonstramus, expedienda est prius difficultas, quæ non neminem torquere consuevit, qui videlicet fiat, ut quo quis Christo Domino fidelius ferventiusque servit, & tentetur & affligatur magis? Exemplorum plena sunt omnia, cum in veteri Testamento Iob, Thobias, Danielis, & ceterorum: tum in nouo Apostolorum, martyrum ac reliquorum omnium. Vbi ergo sunt (inquiunt isti) illa quæ adeo commendantur præmia? Cur Deus permittat tentationes, agemus Deo dante alias: nunc dico istud quod audistis, esse siue impiorum, siue pigrorum scandalum maximum: at vero piorum & vere Deo seruientium solida est consolatio. Audi vnum exclamantem. *Omne gaudium existimate fratres, cum in tentationes varias incideritis: alterum autem etiam rationem huius rei assignantem, & dicentem, Scientes quod tribulatio patientiam operatur, patientia autem probationem, probatio vero spem, spes autem non confundit, quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. O stupenda gradatio. O præmium, quo*
nec

Obiectio pigrorum.

*Consolatio piorum.
Iac. 1. 2.*

Rom. 5. 3.

nec esse, nec excogitari potest maius vllum
charitas inquam, seu gratia diffusa in cordi-
bus nostris. Eam vero copiosorem dari
in noua lege, & scriptura, & res ipsa loqui-
tur.

Tres sunt fontes ex quibus diuina fluit
gratia, primus misericordia, & miseratio ip-
sius; alter opera piorum in fide & charitate
peracta; tertius sacramenta. Duos priores
fuisse etiam olim in vsu fateor; at nunc co-
piosorem inde gratiam emanare, quis du-
bitabit? Iam enim misericordia & veritas ob-
uiauerunt sibi, iam iustitia & pax osculatata
sunt, per vnionem hypostaticam verbi & car-
nis, iam aperta sunt cataractae sanguinis Chri-
sti Iesu, qui omnium donorum & charisma-
tum causa est meritoria. Ideoque inquit A-
postolus, *In quo habemus redemptionem per san-
guinem eius, (remissionem peccatorum) secun-
dum diuitias gratiae eius, quae superabundauit in
nobis.* Superabundant igitur nunc gratiae,
tam illae quae gratis omnino dantur ex pura
misericordia eius, quam eae quae cum aliqua
iustitia coniunctae sunt, quaeque opera pio-
rum sequuntur. Atque ita ex hoc duplici
capite multo antiquis sumus feliciores, ex
tertio vero felicissimi, quia illos toto hoc
genere superamus. Sacramenta etenim an-
tiquorum ex se nihil gratiae conferebant,
sed tantum ratione fidei in messiam ventu-
rum;

*Summum
primum
charitas.*

*Hac triplici
& fonte fluit*

*Duo priores
in lege na-
ua copiosio-
res.*

Psal. 84. 16

*Teste A-
postolo.
Eph. 1. 7.*

*Tertius so-
lus eius.*

rum; nostra vero ex ipso quod dicitur opere operato dant gratiam vberriam. Neque vero inuentum hoc est Theologorum, ut hæretici nugantur. Cum enim Apostolus Sacramenta, & sacrificia veteris legis infirma & egena elementa vocat, nonne per antithesim clarissime docet, nostra & fortia esse, ad omnes hostium propulsandos impullus, & ditissima ad nos vbertim locupletandos? Ideo & ipsi quoque homines ad sustinendas tentationes nunc sunt multo fortiores. Itaque considerate iam quæso vna mecum Patres antiqui Testamenti, tum circumcisionem ac alia Sacramenta ingenti cum dolore ac molestia suscipientes, tum mactationes ac sacrificia, bouum, arietum, caprorum, & aliorum magnis cum laboribus & fastidio peragentes, necquicquam tamen mercedis ex opere illo (præter ea quæ fidei & internis debebantur actibus) referentes; nunc vero vbi omnia sunt placidiora ac leuiora, ut in baptismo perfusio aquæ, in confirmatione delinitio Chrismatis, in Eucharistia delibatio corporis & sanguinis Christi Iesu, sub speciebus panis & vini, eorundemque oblatio in augustissimo nouæ legis sacrificio, vbi inquam hæc hisque similia sunt suauissima, nihilominus non solum ratione fidei & operis nostri, sed etiam ex ipsa Sacramentorum vi & virtute

*Teste eodē.
Gal. 4. 9.*

Vide maximam nunc gratiam Christi per exemplum.

virtute amplam referri diuinam gratiam. Quis hæc ponderando, & cum prioribus illis conferendo, cunctaque ratione & animo diligenter lustrando, ad tanta nouæ legis priuilegia, & gratias penitus non obstupescat? Quis ad amandum tam munificum benefactorem non exardescat? Quis ad laudandam diuinam, ipsius bonitatem & misericordiam cor osque nõ diducat suum? Hæc igitur faciamus dilectissimi. Quod si tales sunt fructus & gratiæ quæ in hac vita pijs dantur Christianis, quid fiet in illa ubi singulis gradibus gratiæ, totidem gloriæ respondebunt? quantus inde erit præmiorum numerus, quam magnus mercedis cumulus? Sed de his quæ in cor hominis non ascendunt, lingua loqui non præsumat, præsertim cum solito fuerimus copiosiores.

Ad ea quæ obiecta sunt breuiter respondeo: vel ipse potius respondet Apostolus dicens: *Si in hac vita tantum in Christo sperantes sumus miserabiles sumus omnibus hominibus.* Et notate quæso particulam **TANTVM**. Habent enim pijs in hac vita sua præmia, de quibus iam differuimus. Sed talia quæ mundus parui vel nihili æstimat. Spiritualia enim sunt, ipsi vero carnales & animales. *Animalis autem homo non percipit quæ sunt spiritus,* inquit idem Paulus. Nos vero & hæc agnoscamus,

*Et excita
in te amorẽ
& gratiam
diuinam.*

*Ad obiecta
respondetur,
fructuose
nos tentari.
1. Cor. 15. 19
1. Ob sperã
futuram.
2. Ob conso-
lationem.*

1. Cor. 2. 14

3. Ob fructū
iuxta Chri-
sti parabo-
lam.

Ioan. 15. 2.

4. Ob fructū
quem iam
recipimus.

2. Cor. 12. 10

scamus, amplectamurque, & illa ampliora cum spe viua expectemus. Memores parabola Christi de palmitē, quem purgat agricola, vt fructum plus afferat. Itaque sicut paterfamilias tantum abest vt ægrè ferat quādo videt vinitorē purgantē palmitē, vt gratias illi hoc nomine habeat : ita nos cum tentationibus & tribulationibus purgamur, grati Deo pro tanto beneficio esse debemus, fructum vberem præstolantes. Pulchre hac de re Apostolus. *Cum infirmor, inquit, tum fortior sum.* Quanto enim nos sine per tribulationes immittas, siue per ieiunia & alia exercitia suscepta magis magisque infirmamur & debilitamur ; tanto in spiritu efficitur fortiores. Fietque suo modo in nobis, quod de Christo in themate dicitur. Nam & Sathan victus discedet à nobis, saltem ad tempus, quod parui non est faciendum, & Angeli accedent, & congratulabuntur ministrabuntque nobis, qui alius est quem ex ieiunijs nostris his referimus fructus, sanè haud contemnendus.

Exhortatio
ad præstan-
da omnia
alacriter.
2. Mach.
12. 1.

Quare vt cum Iuda Machabæo, qui suos ad pugnandum sermonibus optimis & exhortationibus, muniuisse narratur finem dictis imponam Inchoauimus dilectissimi ieiunium sacrum quadragesimale, ingressique sumus certamen cum veteri ac veteratorio hoste nostro diabolo, qui licet omni, eo ta-
men

men vel maximè impugnare nos solet tempore, quo in procuranda salute animarum nostrarum diligentiores nos esse intuetur; ne deficiamus igitur oro & obsecro animo, quinimmo videntes, tot, tales, tantasque nobis à Christo Iesu præstitas gratias, alacriter plura etiam quam obligati sumus præstamus hac in parte, nempe tum Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta frequentantes, magnarum vt audiuiſtis diuinarum fontes gratiarum; tum tentationes magno animo sustinentes quarum victoria pulchram habet remunerationem, tum in ieiunijs, & alijs carnis mortificationibus, non modo priuilegia & dispensationes non quærentes, sed plura etiam (cum consilio tamen patris spiritualis qui exercitati non sunt) adiicientes. Mirum enim est dictu, quantopere id affligat aduersarium nostrum Sathanam. Celebre est illud Iobi exemplum, qui ita vti nostis à diabolo afflictus & percussus, *ulcere pessimo, à planta pedis vsque ad verticem eius. quid faciebat? testa saniem radebat sedens in sterquilinio,* ait scriptura. Quid? non potuitne Iob, aut strophium aliquod vile habere quo saniem abstergere, vt testa ad id vteretur, qua non mundatur, sed ad maiorem dolorem irritantur vlcera? aut aliud abiectissimum licet cubile reperire quam sterquilinium? Potuit sane, neque enim

L adeo

*Et ad spon-
pereroganda-
dum.*

*Exempla
Iob notan-
da Salde.
Iob. 2. 7.*

Job. 2. 12.

adeo pauper esse poterat, quo cum Reges
 in terra sedebant: verum voluit hac ratio-
 ne afflictus addere sibi afflictionem in de-
 spectum Sathanæ, vt & gloriosorem ex illo
 referret victoriam, quod & factum est.
 Nos igitur Iobum & Iobo similes innume-
 ros præsertim noui Testamenti sanctos imi-
 tantes, tum ob maiorem Christi gloriam,
 tum ex amore ipsius, tum ex gratitudine
 pro tantis beneficijs adiungamus aliquid ex
 nostro. Ea enim ratione & ministerium
 Angelorum, & auxilium obtinebimus Do-
 mini Angelorum Christi Iesu, qui cum Pa-
 tre in vnitæte Spiritus sancti viuit, &
 regnat in æternum Deus,
 Amen.

DOMI.